

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ТРУДОВОГО
НАВЧАННЯ**

Ступінь бакалавра
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Освітньо-професійна програма Логопедія. Спеціальна психологія

2024-2025 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Білюк Олена Геннадіївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

Анотація. У програмі обґрунтовано процес формування у студентів професійної компетенції в галузі методики трудового навчання та організації навчання образотворчому мистецтву в спеціальній (корекційній) школі VIII виду для дітей з ТПМ. Значна увага в програмі приділена висвітленню сутності поняття «Спеціально-методична професійна компетентність вчителя-логопеда у сфері інклюзивного навчання» і необхідні навички та вміння асистента, вчителя, вихователя щодо визначення сутності соціальних проблем та розглядаються механізми вироблення, прийняття та реалізації нових педагогічних систем освіти для осіб з особливими потребами.

Ключові слова: компетентнісний підхід, загальні і фахові спеціально методичні компетентності, вчитель-логопед, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами

Abstract. The relevance of development of educational programs for preparing of future teacher-speech therapists on competency-based approach is stated in the program; Special methodology for educational, identified a pressing social need in correctional education specialists, capable of performing in a professional manner different activities as in terms of special educational institutions, and in a general area. Much attention is paid to the nature of the concept of "professional competence of teacher-speech therapists in inclusive education" as an integrated personality trait of future teacher-speech therapists.

Keywords: specially methodical competences. competence approach, general and professional competence, teacherspeech therapists, inclusive education, children with psychophysical development disorders.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів –4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Корекційно-виховна робота на уроках образотворчого мистецтва та трудового навчання в	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки:
		4-й
Загальна кількість годин -120	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Семестр
Тижневих годин для навчання: аудиторних – 1,5/1. сам. роб. – 2/2,5		7-й
https://moodle.mdu.edu.ua/my	Ступінь бакалавра	Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		22 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		98 год.
	ІНДЗ	
	Вид контролю: залік	

Мова викладання: *українська*. **Примітка.** Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання: 32 годин – аудиторної роботи, 98 години – самостійної роботи, 30/70 %;

заочна форма не передбачена

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів –4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Корекційно-виховна робота на уроках образотворчого мистецтва та трудового навчання в	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки:
		4-й
Загальна кількість годин -120	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Семестр
		7-й
https://moodle.mdu.edu.ua/my	Ступінь бакалавра	Лекції
		4 -год.
		Практичні, семінарські
		6 год.
		Лабораторні
		4 год.
		Самостійна робота
		80 год.
	ІНДЗ	
	Вид контролю: залік	

Мова викладання: *українська*. **Примітка.** Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання: 30 годин – аудиторної роботи, 60 години – самостійної роботи, 30/70 %;

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

2.1. **Мета курсу:** вивчення теоретичних знань з предмету, що забезпечує професійну підготовку дефектологів. Увага студентів концентрується на особливих завданнях образотворчої та трудової діяльності в умовах як спеціального так й інтегрованого навчального середовища. Успішному вирішенню цих завдань сприяє сама природа образотворчої та трудової діяльності, оскільки зачіпає складний комплекс вмінь, навичок, інтелектуальних операцій аномальної дитини, що забезпечить підготовку кваліфікованих фахівців з корекційної освіти для спеціальних та загальноосвітніх дошкільних та шкільних установ.

Під час вивчення дисципліни майбутній фахівець має оволодіти прийомами і методами педагогічної роботи, спрямованої передусім на усунення та послаблення у дітей з порушеннями розвитку психофізичних недоліків, формування у них позитивних особистісних якостей.

2.2. **Завдання курсу:** «Спеціальна методика образотворчого та трудового навчання»
методичні: сформувані у студентів принцип професійної компетентності у вивченні загальних питань з методики образотворчого навчання у дітей з психофізичними та мовленнєвими порушеннями; **пізнавальні:** ознайомитися з державною системою спеціальних навчально-виховних закладів, яка пройшла складний і тривалий шлях свого розвитку і відіграє суттєву роль у підготовці дітей з порушеннями психофізичного розвитку до самостійного життя; **практичні:** навчити студентів користуватися прийомами і методами зображувальної діяльності у своїй практичній роботі, вміти формувати у зазначеної категорії дітей позитивні особистісні якості. використання образотворчої діяльності в дидактичних цілях, з метою виправлення недоліків пізнавальної, мовленнєвої, емоційної, рухової сфер (передусім моторики рук), розвитку в учнів аналітико-синтетичної діяльності, порівняння, узагальнення, удосконалення вміння орієнтуватися в завданнях, планувати свою роботу, послідовно виконувати малюнок.

2.3 **Передумови для вивчення дисципліни:** (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: корекційна педагогіка з основами спеціальної дидактики, спеціальна психологія та психодіагностика, логопсихологія, методи відбору дітей з особливими освітніми потребами у спеціальні освітні заклади).

Навчальна дисципліна складається з 4х кредитів.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій; **ПРН2.** Організовувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку; **ПРН3.** Вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу; **ПРН4.** Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу; **ПРН5.** Сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності; **ПРН6.** Організовувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу; **ПРН7.** Здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу; **ПРН8.** Використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів; **ПРН9.** Використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання, спеціальну апаратуру; **ПРН10.** Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями);

ПРН16. Володіти культурою спілкування, його формами, способами, вербальними і невербальними засобами.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти оволодівають компетентностями:

1.3.1. Загальнопредметні використовувати:

ЗК-1.3. Функціонально-поведінкова компетентність в спеціальній освіті. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків).

ЗК-1.4. Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції фахівця-дефектолога, вихователя дітей із порушеннями психофізичного розвитку, асистента вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей. Знання найвидатніших культурних здобутків України; уміння застосовувати культурологічні знання на практиці; естетичний досвід.

ЗК-1.6. Адаптивна. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.

ЗК-3.3. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційному середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами.

ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини задля розв'язання реабілітаційних, корекційних, реабілітаційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті.

ЗК-3.5. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку; чинним нормативним забезпеченням спеціальної освіти тощо.

ЗК-3.6. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема корекційно-педагогічної (за всіма нозологіями), з різних джерел та формулювання логічних висновків.

1.3.2. Фахові СК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності.

СК.-2 Спеціально-методична (відповідно нозології). Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору,

інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах тощо. **СК.-3 Комуникативно-педагогічна (відповідно нозології).** Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію. **СК.-4 Проектувальна (загальна та з урахуванням нозології).** Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку. **СК.-5 Організаційна (відповідно нозології)** Здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організовувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій. **СК.-6. Психологічна компетентність (відповідно нозології).** Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів навчального, корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, спеціально-психологічна, нейропсихологічна, психолінгвістична тощо. Здатність до застосування знань про психологічні механізми навчання та виховання дитини задля забезпечення спрямованої соціалізації та інтеграції особистості з порушеннями психофізичного розвитку. **СК.-8. Корекційно-зорієнтована компетентність.** Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організовувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Малювання як засіб корекції вад.

Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання й розвитку освіти дітей з обмеженими пізнавальними можливостями.

Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів.

Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків.

Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності.

Тема 6. Пропедевтичний період навчання малюванню.

Тема 7. Формування загальнотрудових умінь і навичок на уроках трудового навчання у молодших класах.

Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.

Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Малювання в загальній системі вивчення, навчання і виховання учнів спеціальної школи .

Тема 1. Малювання як засіб корекції вад.

Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання й розвитку освіти дітей з обмеженими пізнавальними можливостями.

Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів.

Кредит 2: Виховання і розвиток розумово відсталих школярів у процесі занять образотворчою діяльністю

Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків.

Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності.

Тема 6. Пропедевтичний період навчання малюванню.

Кредит 3: Загальні питання методики викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі

Тема 7. Формування загальнотрудових умінь і навичок на уроках трудового навчання у молодших класах.

Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.

Кредит 4. Методика викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі

Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.

1. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

№ пп	Назви кредитів і тем	Кількість годин					
		Денна форма					
		Усього	у тому числі				
			л	п	ла б	ін д	
1	2	3	4	5	6	7	
Кредит 1. Малювання в загальній системі вивчення, навчання і виховання учнів спеціальної школи .							
1	Тема1 . Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	10	2	2			6
2	Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання	10		2			2
3	Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів Розвиток в учнів інтересу до малювання.	10	2	4			4
Разом за кредитом 1		30	4	8			18
Кредит 2. Виховання і розвиток розумово відсталих школярів у процесі занять образотворчою діяльністю.							

4	Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання .	10	2	2			6	
5	Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності .Структура року малювання.	8	2	2			4	
6	Тема 6. Пропедевтичний період навчання малюванню.	12		2			10	
Разом за кредитом 2		30	4	6			20	
Кредит 3. Загальні питання методики викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі								
7	Тема 7. Формування загальнотрудових умінь і навичок на уроках трудового навчання у молодших класах.	15	-	2			13	
8	Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.	15			-		15	
Кредит 4. Методика викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі								
9	Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.	30	2	2			26	
Разом за кредитами 3-4		60	2	4			54	
Усього годин		120	10	22			98	

заочна форма навчання

№ пп	Назви кредитів і тем	Кількість годин					
		Денна форма					
		Усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	
Кредит 1. Малювання в загальній системі вивчення, навчання і виховання учнів спеціальної школи .							
1	Тема1 . Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	10	2	-			8
2	Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання	10		1			9
3	Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів Розвиток в учнів інтересу до малювання.	10		1			9
Разом за кредитом 1		30	2	2			26

Кредит 2. Виховання і розвиток розумово відсталих школярів у процесі занять образотворчою діяльністю.							
4	Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання .	10					10
5	Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності .Структура року малювання.	10		2			8
6	Тема 6. Пропедевтичний період навчання малюванню.	10					10
Разом за кредитом 2		30		2			28
Кредит 3-4. Загальні питання методики викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі							
7	Тема 7. Формування загальнотрудових умінь і навичок на уроках трудового навчання у молодших класах.	15		2			13
8	Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.	15			-		15
Кредит 4. Методика викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі							
9	Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.	30	2	2			26
Разом за кредитами 3-4		60	2	4			54
Усього годин		120	4	6			110

2. Теми практичних занять для денної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість годин денна
Кредит 1.Малювання в загальній системі вивчення, навчання і виховання учнів спеціальної школи.		
1	Тема1. Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	2
2	Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання.	2
3	Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів . Розвиток в учнів інтересу до малювання .	4
Кредит 2. Виховання і розвиток розумово відсталих школярів у процесі занять образотворчою діяльністю.		
4	Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання .	2
5	Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності .Структура уроку малювання.	2
6	Тема 6. Пропедевтичний період навчання малюванню.	2
Кредит 3. Загальні питання методики викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі		
7	Тема 7. Корекційне-розвиваючі завдання трудового навчання.	4
8	Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.	2
Кредит 4. Методика викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі		
9	Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.	2
Разом:		22

Теми практичних занять для заочної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість годин денна
1	Тема 1. Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	1
2	Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів . Розвиток в учнів інтересу до малювання .	1
3	Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності .Структура року малювання.	1
4	Тема 7. Корекційно-розвиваючі завдання трудового навчання.	1
5	Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.	1
6	Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.	1
	Разом:	6

3. Теми лабораторних занять для денної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість годин
	Кредит 1. Виховання і розвиток розумово відсталих школярів у процесі занять образотворчою діяльністю.	
1	Тема 1. Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	
2	Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання.	
3	Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів . Розвиток в учнів інтересу до малювання .	
	Кредит 2. Виховання і розвиток розумово відсталих школярів у процесі занять образотворчою діяльністю.	
4	Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання .	
5	Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності .Структура року малювання.	
6	Тема 6. Пропедевтичний період навчання малюванню.	
	Кредит 3-4. Загальні питання методики викладання ручної праці в спеціальній (корекційній) школі	
7	Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.	
	Разом:	

Теми лабораторних занять для заочної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість годин
1	Тема 1. Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	
2	Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.	
	Разом:	

7. Самостійна робота для денної форми навчання

№ з/п	Теми	Кількість годин денна
1	Тема 1. Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	6
2	Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання.	6

3	Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів. . Розвиток в учнів інтересу до малювання .	8
4	Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання	6
5	Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності. Структура уроку малювання.	6
6	Тема 6. Пропедевтичний період навчання малюванню.	6
7	Тема 7. Корекційно-розвиваючі завдання трудового навчання.	6
8	Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.	8
9	Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.	6
	Разом:	98

заочна форма

№ з/п	Теми	Кількість годин денна
1	Тема 1. Малювання як засіб корекції вад розвитку розумово відсталих дітей.	10
2	Тема 2. Малювання як засіб емоційно-естетичного виховання.	10
3	Тема 3. Малювання як засіб педагогічної діагностики учнів. . Розвиток в учнів інтересу до малювання .	10
4	Тема 4. Інтерес до малювання і тематика малюнків Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання	10
5	Тема 5. Зорово-рухова готовність до образотворчої діяльності. Структура уроку малювання.	10
7	Тема 7. Корекційно-розвиваючі завдання трудового навчання.	16
8	Тема 8. Основні форми організації трудового навчання.	20
9	Тема 9. Структура уроку труда в молодших класах.	20
	Разом:	110

8.Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Підготовка доповіді з висвітленням проблем:

«Корекційно-виховна робота на уроках образотворчого та трудового навчання у дітей з особливими потребами»

- Корекційно-виховна робота на уроках декоративного малювання.
- Корекційно-виховна робота на уроках малювання з натури.
- Корекційно-виховна робота на уроках тематичного малювання.
- Роль мовлення в організації образотворчої діяльності.
- Розвиток в учнів інтересу до малювання.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів представляти результати власних досліджень у таких формах, як-от: реферат, доповідь, творча робота, презентація, портфоліо, відео-кейс, демонструючи при цьому:

Елементи наукового дослідження: аргументованість, логічність, лаконічність, науковість, використання досвіду попередників, самостійність, оригінальність.

Стиль і мова наукового дослідження Формально-логічний виклад думок; використання висловів, що відображають причинно-наслідковий зв'язок; Чіткість та однозначність наукової термінології; Логічна конструкція тексту; Об'єктивність викладу; Посилання на джерела;

Цілісність та послідовність розвитку думки; Відсутність емоційно забарвлених елементів мови (якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій); Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомні аргументи), але не слід зловживати займенником „я” настільки, щоб це кидалося у вічі; Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо); Ясність, доступність, зрозумілість положень і висновків.

Консультації з фахівцями, викладачами. Редагування власного тексту, грамотність, охайність. Дотримання основних вимог оформлення наукового тексту.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом навчального матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та вмінь для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Оцінка за виконання *індивідуального наукового-дослідного завдання*, завдань *самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів: Чіткість та однозначність наукової термінології; Логічна конструкція тексту; Об'єктивність викладу; Посилання на джерела; Цілісність та послідовність розвитку думки; Відсутність емоційно забарвлених елементів мови (якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій); Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомні аргументи), але не слід зловживати займенником „я” настільки, щоб це кидалося у вічі; Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо);

Розподіл балів, які отримують студенти за 4 кредити:

Поточне тестування та самостійна робота										КР (2)	Сума
Кредит №1			Кредит № 2			Кредит № 3		Кредит № 4	с/р		
T1	T2	T3	T4,5	T6,7	T8,9	T10,11,12	T13,14	T15	1-15	50x2 100 б.	400/100 б.
10	10	10	10	10	10	10	10	20	300		

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

- 1) наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація, ТЗН);
- 2) словесні (розповідь, опис, пояснення, доповнення, бесіда, диспут, дискусія, лекція)
- 3) практичні (вправи, практичні роботи, робота з книгою).

Самостійні роботи, виконання тестових завдань, контрольні роботи, залік (попередній, поточний, періодичний, тематичний, підсумковий)

12. Рекомендована література

Базова

1. ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ <https://mon.gov.ua/ua>
2. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
3. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. ред. та упоряд. О.Л.Кононко. - 2-е вид., випр. -К., 2017.
4. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. - К., 2015.
5. Виховання і навчання дітей в допоміжній школі / За ред. В. В. Воронкової. - К., 2004.
6. Виховання і навчання дітей в допоміжній школі: Посібник для вчителів і студентів дефектол. фак. пед. ін-тів / За ред. В. В. Поронкової. - К., 2004.
7. Гаврілушкіна О. П. Розвиток образотворчої діяльності розумово відсталих дітей дошкільного віку // Особливості розвитку і виховання дітей дошкільного віку з порушеннями слуху та інтелекту / Под ред. Л. П. Носкової. - М., 1984.
8. Грошенков І. А. Заняття образотворчим мистецтвом в допоміжній школі: Кн. для вчителя. - К., Грошенков І. А. Колір в малюнках учнів допоміжної школи: Питання олигофренопедагогіки. - К., 2002.
9. Грошенков І. А. Навчально-виховні та корекційно-розвивальні цілі уроків малювання в допоміжній школі // Дефектологія. - 2001. - № 3.
10. Грошенков І. А. Навчання учнів I-IV класів допоміжної школи / За ред. В. Г. Петрової. - Л., 2003.
11. Грошенков І. А. Про ступінь готовності учнів допоміжної школи до образотворчої діяльності // Дефектологія. - 2000. - № 6. - С. 35-41.
12. Грошенков І. А. Уроки малювання в I-VI класах допоміжної школи. - К., 2005.
13. Грошенков І.А. Корекційно-розвивальна спрямованість навчання малюванню в допоміжній школі: Психологічні проблеми корекційної роботи в допоміжній школі / За ред. Ж. І. Шиф, В. Г. Петрової, Т. Н. Головіної. - Л., 2000.
14. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О.Л.Кононко, З.П.Плохій, А.М.Гончаренко та ін. - К., 2015.
15. Сухоруков Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі – К., 2012. – 376 с.

Допоміжна

16. Актуальні питання теорії і практики корекційної педагогіки: Міжвузівський збірник наукових праць. - К., 2007.
17. Виготський Л. С. Проблеми дефектології / Упоряд., Авт. вступ. ст. і бібліогр. Т. М. Ліфанова. -К., 2005.
18. Виготський Л. С. Собр. соч.: У 6 т. - Т. 5. Основи дефектології / Под ред. Т. А. Власової. - К., 2003.
19. Гаврілушкіна О. П. Організація підготовчого періоду до навчання розумово відсталих дошкільників образотворчої діяльності // Дефектологія. -2005. - № 3.
20. Гаврілушкіна О. П. Про деякі особливості образотворчої діяльності розумово відсталих дошкільників // Дефектологія. - 1972. - № 1.

21. Головіна Т. Н. Недоліки просторового орієнтування у розумово відсталих учнів і корекційна вплив занять малюванням на її розвиток: Психологічні питання корекційної роботи в допоміжній школі / За ред. Ж. І. Шиф. - М., 1972.
22. Головіна Т. Н. Образотворча діяльність учнів допоміжної школи. - М., 1974.
23. Головіна Т. Н. Розвиток просторового аналізу у розумово відсталих дітей та деякі шляхи корекції його недоліків / За ред. Ж. І. Шиф, В. Г. Петрової, Т. Н. Головіної. -Л., 2000.
24. Головіна Т.М. До питання про корекційної роботи з кольором в молодших класах допоміжної школи // Психологічні питання корекційної роботи в допоміжній школі / За ред. Ж. І. Шиф, Т. М. Головіної. - К., 2007.
25. Дошкільне виховання аномальних дітей: Кн. для вчителя і вихователя / Под ред. Л. П. Носкової. - К., 2003.
26. Дульнев Г. М. Навчально-виховна робота в допоміжній школі / За ред. Т. А. Власової, В. Г. Петрової. - К., 2001.
27. Ек В.В. Урок в допоміжній школі // Актуальні проблеми олігофренопедагогіки. - К., 2008.
28. Естетичне виховання в допоміжній школі / За ред. Т. М. Головіної,. - К., 2002.
29. Забрамная С. Д. Психолого-педагогічна діагностика розумового розвитку дітей. - К., 2005.
30. Ігнат'єв Є.І. Психологія образотворчої діяльності. - К., 2001.
31. Катаєва О.О., Стребелева Є.А. Дидактичні ігри та вправи у навчанні розумово відсталих дошкільників. - Л., 2003.
32. Катаєва О.О., Стребелева Є.А. Дошкільна олігофренопедагогіка - К., 2008.
33. Кащенко В. П. Педагогічна корекція. - К., 2004.
34. Комарова Т. С. Образотворча діяльність в дитячому садку - М 2000.
35. Комарова Т. С. Формування графічних навичок у дошкільників. - К., 2010.
36. Корекційна педагогіка: Основи навчання і виховання дітей з відхиленнями у розвитку / За ред. Б. П. Пузанова. - Х., 2008.
37. Корекційне навчання як основа особистісного розвитку аномальних дошкільнят / Под ред. Л. П. Носкової. - Л., 2009.
38. Кузін В. С. Методика викладання образотворчого мистецтва в І-ІІІ класах. - К., 2009.
39. Кузін В. С. Образотворче мистецтво та методика її викладання у початкових класах. - К., 2004.
40. Кузнецова Г. В. Образотворча діяльність як засіб корекції рухів руки у дітей дошкільного віку, які страждають різними формами дитячого церебрального паралічу: Автореф. дис. ...канд. пед. наук. - К., 2000.
41. Лубовський В. І. Розвиток словесної регуляції дій у дітей (у нормі і патології). - К., 2008.
42. Міловський С. М. Про корекційні можливості естетичного виховання учнів допоміжної школи // Дефектологія. - 2000. - № 4. - С. 55-62.
43. Морозова Н. Г. Формування пізнавальних інтересів у аномальних дітей (порівняно з нормою). - К., 2009.
44. Мухіна В. С. Образотворча діяльність дитини як форма засвоєння соціального досвіду. - Х., 2001.
45. Навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку: (олігофренопедагогіка): Учеб. посібник для студ. вищ. і середн. пед. навчальних закладів / За ред. Б. П. Пузанова. - М., 2000.
46. Навчання учнів І-ІV класів допоміжної школи / Під ред В. Г. Петрової. - К., 2002; 2003.
47. Петрова Б. Г., Белякова І. В. Хто вони, діти з відхиленнями у розвитку? - К., 2008.
48. Петрова В. Г. Розвиток мовлення учнів допоміжної школи. - К., 2007.
49. Пінський Б. І. Психологічні особливості діяльності розумово відсталих школярів. - Х., 2002.
50. Пінський Б. І. Формування рухових навичок учнів допоміжної школи. - Х., 2007.
51. Сакуліна Н. П. Аналіз малювання // Про педагогічне вивчення проблеми корекційної роботи в допоміжній школі / За ред. Л. В. Занкова. - К., 2003.

52. Сакуліна Н.П. Малювання в дошкільному дитинстві. - Х., 2005.
53. Слостенін В.А., Ісаєв І.Ф., Міщенко О.І., Шиянов Є.М. Педагогіка: Навч. посібник. - Х., 2008.
54. Спеціальна педагогіка: Учеб. посібник / Под ред. Н. М. Назарової. - Х., 2000.
55. Теорія і методика образотворчої діяльності в дитячому саду. - К., 2005.
56. Цікото Г. Б. Особливості виконання розумово відсталими дітьми дошкільного віку ігрових завдань, що вимагають сприйняття кольору // Психологічні питання корекційної роботи в допоміжній школі / За ред. Ж. І. Шиф. - К., 2002. - С. 92-112.
57. Шилова Є.А. Розвиток мовлення молодших школярів з інтелектуальною недостатністю в процесі діяльності (на прикладі уроків образотворчого мистецтва): Навч. посібник. - Л, 2007.
58. Щербакова К. В. Формування образотворчих навичок в учнів 1-3 класів допоміжної школи // Дефектологія. - 2005. - № 5.

5. Інформаційні ресурси

- <http://www.logopedia.nm.com/>;
- <http://www.pedlib.ru/Books/>;
- <http://www.logopedshop.com/>.